

Notitie Ondernemersbeleid¹

“Op naar co-creatie!”

Tijdens de laatste raadsperiode zijn er een aantal discussies in de politiek geweest die betrekking hadden op ondernemers. Deze discussies hadden onder andere betrekkingen op de agrarische sector, de toeristische sector, het supermarktbeleid en de Bedrijven Investerings Zones (BIZ). De opstellers van deze notitie hebben het gevoel dat de rol tussen gemeente en ondernemers nog niet helemaal duidelijk is. Deze notitie is dan ook een eerste stap om die rol te verduidelijken en met een duidelijke visie namens de gemeente richting de ondernemers te treden. Daarnaast nodigen wij andere partijen uit om met suggesties en opmerkingen te komen op deze notitie zodat er een breed gedragen initiatiefvoorstel in de gemeenteraad kan worden gebracht, een voorstel waar zowel de gemeente als de ondernemers baat bij hebben. In de bijlage staan een aantal concrete overwegingen die gebruikt kunnen worden bij de uitvoering van de doelstellingen die in deze notitie beschreven staan.

Eigen kracht

Uitgangspunt is dat ondernemers verantwoordelijk zijn voor hun eigen onderneming. Het is aan de ondernemers zelf om onderscheidend te zijn en de exploitatie rond te krijgen. Het werven van klanten, het verlenen van diensten en de marketing is onderdeel van de strijd op de markt tussen de verschillende ondernemingen en bedrijven. Daarbij is het nu eenmaal een gegeven dat niet alle ondernemingen succesvol zijn. De rol van de gemeente ligt in het faciliteren van ondernemingen. Deze rol kan vergeleken worden met de veranderende rol van de gemeente in het Sociaal Domein. Burgerinitiatieven worden *bottom-up* gefaciliteerd: burgers moeten zelf initiatieven aandragen. De verantwoordelijkheid van de gemeente zit hem in het stellen van kaders (speerpunten), de procesbegeleiding en een duidelijke communicatie. Precies die drie rollen dient een gemeente ook aan te nemen met betrekking to ondernemers. In de terminologie van het Sociaal Domein zou dit co-creatie worden genoemd: een vorm van samenwerking waarbij alle partners invloed hebben op het proces en het uiteindelijke resultaat.

Speerpunten

Het heeft geen nut als Leudal zijnde om te concurreren op gebieden waarin Leudal geen onderscheidende rol heeft. Om Leudal bijvoorbeeld te gaan profileren als een gemeente voor ICT-talent heeft geen kans van slagen omdat de talenten in deze sectoren in trendy steden als Eindhoven, Amsterdam of Utrecht willen werken. Een hip kantoor in Roggel zal weinig talenten overhalen om naar Leudal te komen, omdat dit nu eenmaal Leudal is: een plattelandsgemeente. Dit is ook helemaal niet erg, men kan nu eenmaal niet in alle sectoren meedoen. Daarom is het belangrijk om te focussen op die sectoren waar Leudal wél onderscheidend is. Daarbij denken wij aan:

- Agrarische sector: bij voorkeur kleinschalig. Leudal als de ‘Tuin van Limburg’. Is er ruimte voor biologische en intensieve veehouderijen?

¹ Notitie is geschreven door Kaj Beurskens (D66; initiatiefnemer), Ad Thomassen (VVD) en Berry Hermans (Ronduit Open). Leudal, april 2017.

- Toerisme en recreatie: kleinschalig. Er zijn veel mogelijkheden om dit te combineren met de agrarische sector, en past binnen het kader van plattelandsverbreding en vernieuwing.
- Zorg: Leudal als het 'Florida van Nederland'. Door de vergrijzing zal de vraag naar zorg de komende jaren toenemen. Daarnaast zijn er veel zorginstellingen op allerlei gebieden van zorg gevestigd in Leudal. Deze expertise moet gebruikt worden in combinatie met vrijkomende agrarische gebouwen om mensen met een zorgvraag te plaatsen. Dit concept past ook binnen het kader van plattelandsverbreding en vernieuwing. Daarnaast staan er ook genoeg gebouwen leeg in de kernen. Een nieuwe bestemming van deze panden is positief voor de kernen en kan in een vraag voorzien. Er lopen al een aantal initiatieven die als voorbeeld kunnen dienen, bijvoorbeeld het Samen Zorgen Huis in Baexem.
- Duurzaamheid: Leudal heeft het grootste windpark van Limburg en kent ook een zeer actieve coöperatie. Daarnaast staat het duurzaamste gebouw van Nederland in Leudal. Duurzaamheid is hét thema van de komende jaren. Gebruik dat voor het imago van Leudal! Binnen het concept van duurzaamheid valt ook het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) met betrekking tot het in dienst nemen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Echter mag dit niet leiden tot een verdringing van personeel zonder afstand tot de arbeidsmarkt.
- Het MKB: Leudal kent vrij veel MKB'ers. Daarnaast werken relatief veel inwoners van Leudal in het lokale MKB. Ook zorgt het MKB voor veel steun aan de lokale verenigingen. Dit zegt veel over de impact van het Leudalse MKB op de lokale samenleving. Dit is ook iets wat gekoesterd mag worden.

Het moge duidelijk zijn dat bepaalde speerpunten elkaar overlappen en tegenstrijdig kunnen zijn: bijvoorbeeld de veeteelt en zorg. Daarbij is het van belang dat de gemeente integraal handelt en dat er onderzocht wordt in welke gebieden ruimte is voor agrarische ontwikkelingen en in welke gebieden ruimte is voor ontwikkelingen op het gebied van zorg. Deze gebieden zullen duidelijk aangewezen moeten worden zodat ondernemers precies weten wat zij van de gemeente kunnen verwachten. Dit aspect kan prima meegenomen worden in het kader van de nieuwe Omgevingswet. Initiatieven die binnen de genoemde speerpunten vallen, moeten op een versnelde procedure kunnen rekenen, aangenomen dat de gemeente die wil realiseren en ze ervaring heeft met gelijksoortige initiatieven.

Rood of blauw?

Ondernemers hebben een hekel aan regels, maar die zijn er natuurlijk niet voor niets: de gemeente is nu eenmaal verantwoordelijk voor een goede ruimtelijke ordening. Dat zorgt ook voor kansen! Het is belangrijk dat de gemeente duidelijk aangeeft wat wel en niet mag. Maar hierbij is het noodzakelijk dat er wordt gekeken naar kansen en mogelijkheden: wij willen een flexibele, mee-denkende gemeente: volgens de gedachte 'wat kan wel'? in plaats van een simpel 'nee'. De organisatie zal een cultuurverandering nodig hebben om in deze nieuwe rol te passen. De lopende organisatieontwikkeling 'Ons Leudal' biedt hiervoor kansen. Doordat relatief veel ambtenaren de pensioenleeftijd naderen moet er bij het aannemen van nieuwe medewerkers gekeken worden naar de competenties die passen bij de toekomstige organisatie.

Daarnaast moeten de ondernemers een duidelijk aanspreekpunt hebben binnen de gemeente. Een persoon of personen die als een projectmanager het proces van (aan)vraag van de ondernemer begeleiden. Aan de andere kant verwachten wij van deze persoon ook dat hij ondernemers aanspreekt op hun verantwoordelijkheid voor de omgeving, bijvoorbeeld als panden leegstaan of

verloederen. De gemeente heeft een sterke onderhandelingspositie, zeker wanneer één ondernemer projecten heeft op meerdere locaties, die zij ook in het belang voor een goede ruimtelijke ordening moet inzetten. Deze persoon neemt op die manier de rol aan van een city-manager, of misschien beter gezegd, een Leudal-manager.

Geen 'local' maar 'Leudal return'

Wij zien graag dat het aspect van een local return wordt meegenomen in de aanbestedingen die door Leudal worden uitgeschreven. En ja, men kan redeneren dat dit in strijd is met de vrije markt. Maar de argumenten die bij ons zwaarder wegen zijn dat wij als gemeente op deze manier kunnen sturen op de kaders (speerpunten) die wij zeggen te ondersteunen. Daden moeten de woorden volgen, in die zin is een local return onderdeel van de uitvoering van de speerpunten. Het Leudalse MKB wordt nu vaak uitgesloten van de grotere aanbestedingen. Wij zien graag dat het wél mogelijk wordt voor het lokale MKB om aan de aanbestedingen mee te doen. Vaak wint de goedkoopste inschrijver, maar kwaliteit is in onze ogen het belangrijkste. Lokale ondernemers hebben vaak een groter belang bij het leveren van kwaliteit. Dit is reclame voor hun werk. Daarnaast hebben ze een sterkere binding met de lokale samenleving waardoor zij het beste willen leveren. Ook de duurzame component moet niet vergeten worden. Een bedrijf uit Groningen laten komen om iets op de voetbalclub te laten maken is alles behalve duurzaam. Ons voorstel: maak van de local return een Leudal return!

Trots op Leudal!?

Als gemeente zullen wij ook moeten uitdragen trots op Leudal te zijn. Helaas is het sinds de oprichting van Leudal regelmatig voorgekomen dat Leudal op een negatieve manier in het nieuws is gekomen. Dit wordt ook opgemerkt door potentiële ondernemers, partners van ondernemers en klanten, iet dat zeker geen positief effect heeft. 10 jaar Leudal kan dienen als een springplank om dat negatieve beeld te kantelen. Een duidelijke focus op de Leudalse speerpunten, zoals hierboven beschreven, en het onder de aandacht brengen van de successen zal een positief effect hebben op het imago van de gemeente als een potentiële vestigingsplaats. Dit is een aspect dat door de gemeente, zowel politiek als ambtelijk, gefaciliteerd kan worden.

Toekomstmuziek?

Deze notitie moet als basis dienen om als politiek duidelijke speerpunten voor Leudal te benoemen voor de komende 10 jaar. Deze speerpunten zullen ook integraal moeten worden toegepast en meegenomen in het beleid waarmee deze speerpunten raakvlakken hebben. Denk aan:

de nieuwe Omgevingswet,

het uitwerken van de zones voor de agrarische sector waar 14 odeur aanvaardbaar is,

de organisatieontwikkeling 'Ons Leudal'

Biobased Zevenellen

Duurzaamheidsbeleid

Inkoopbeleid

Bijlage

Uiteindelijk is het doel om een totaalpakket te krijgen binnen de gemeente Leudal, waardoor ondernemers zich (actief) ondersteunt zien en voelen vanaf de start tot aan het beëindigen van de eigen onderneming. Dit moet een soort 'cradle-to-cradle' beleid worden, waarbij de gemeente andere rollen vervult die passen bij de 'levensfase' van een onderneming. Deze fases kunnen zijn:

- Opstartfase (voordat ondernemers beginnen)
- Startfase (0-2 jaar na start onderneming)
- Groeifase
- Volwassenfase
- Neergangsfase
- Eindfase (na beëindiging onderneming)

Het alleen maar aansluiten bij bestaande visies en beleid is niet genoeg. De gemeente Leudal mag zich best onderscheiden met een gunstig ondernemersklimaat tussen Roermond en Weert. De vanzelfsprekende gedachte dat concentratie van bedrijven juist in deze twee steden zal plaatsvinden getuigd niet van eigen visie en kracht. De relatie tussen bereikbaarheid, ligging en een goed ondernemersklimaat dient gestimuleerd te worden. Ook kan dit gezien worden in relatie met OML.

Het is altijd gunstig om te concentreren op de "grote" bedrijven.

Starters

- Regelgeving: hoe wordt de huidige regelgeving ervaren door startende ondernemers binnen de gemeente Leudal, waar loopt men tegenaan dat moet verbeteren?
- Startmogelijkheden, zijn er voldoende geschikte locaties beschikbaar, en waar is precies behoefte aan? Bijvoorbeeld het Starterscentrum in Roermond als een mogelijke oplossing te reproduceren in Leudal, denk aan leegkomende schoolgebouwen om bijvoorbeeld bedrijvenverzamelgebouwen te realiseren.
- Bestemmingsplan (onthefing), in vergelijking met andere gemeenten, hoe hebben we dit in Leudal geregeld?
- Vestigingsklimaat, kern, industrieterrein. Hebben we als gemeente voorkeuren voor vestiging van nieuwe ondernemingen, streven we naar een concentratie van bedrijven of juist naar diversiteit binnen kernen/buurtten?

Ondernemersklimaat

- Regelgeving, zie bullit 1 Starters.
- Bedrijvencontactfunctionaris, is deze nog in functie in Leudal, en zo ja hoe is de ervaring met deze persoon bij ondernemers? Is dit de gids in gemeenteland, de meewerkende en meedenkende ambtenaar?
- Hoe actief is de gemeente zelf, als het gaat om contact houden met ondernemers, en proactief te handelen?

- In mindere financiële tijden van een onderneming: wat doet de gemeente meer dan het hebben van een ondernemersbijstandsregeling, of het inschakelen van het OndernemersKlankbord Bedrijven (OKB)?
- Mkb: heeft het MKB specifieke eisen of problemen?
- Agrarische sector, zie vorige.
- Industrie, zie vorige.
- Bestemmingsplan (onthefing), zie bullit 3 starters.

Aanbestedingsbeleid

- Clustering opdrachten, is dit een gewenste ontwikkeling en heeft dit het beoogde effect?
- Inkoopbureau. Zie bullit 1.
- Landelijk beleid vs. lokaal beleid.
- Lokaal aanbesteden. Heeft een gemeente niet de plicht om voor de eigen ondernemers te zorgen door zoveel mogelijk lokaal aan te besteden en opdrachten te gunnen.

Gemeentelijk (onverkoopbaar) vastgoed

- Onderzoek mogelijkheden verkoop of verhuur aan ondernemers
- Bestemmingsplan, maak bij een eventuele verkoop of verhuur, het bestemmingsplan dusdanig dat zo'n gebouw multifunctioneel kan worden ingezet. Laat veel toe.

Parkeerbeleid

- Handhaving, in geval van overlast gevend foutparkeren dient zoveel mogelijk verbaliserend opgetreden te worden, waarschuwingen geven hebben niet het gewenste effect.
- Onthefing bij werkzaamheden, is het mogelijk om makkelijk (digitaal?) onthefing te krijgen wanneer een ondernemer op een parkeerplaats zijn bedrijfsauto wil parkeren in een blauwe zone.
- Aan huis gebonden beroepen vs. ambachten, met name het voorzien van parkeergelegenheid op het eigen terrein is discutabel. Dient dit herzien of aangepast te worden?

Winkeldiefstal

- Veilig ondernemen, er zijn van dit soort projecten geweest, hebben die het gewenste effect gehad en wat vinden de ondernemers hier zelf van? Moet dit vaker gedaan worden of juist niet?
- Aangifte, het doen van een aangifte, de tijd die dit in beslag neemt tegenover de sanctie die de dief krijgt, verdient dit aandacht om in overleg te treden met de politie?
- AZC, er zijn signalen dat een gedeelte van de winkeldiefstallen toch aan bewoners van het AZC zijn toe te schrijven, wat doet de gemeente met deze signalen?